

**Salgótarján Megyei Jogú Város
Polgármestere**

Szám: 3688 /2013.

**Tájékoztató
a „Salgótarján 90 éve város” emlékévként tervezett programjainak és
rendezvényeinek megvalósításáról, valamint az Emlékbizottság munkájáról**

Tisztelt Közgyűlés!

Salgótarján történetében kiemelkedő jelentőségű volt a 2012-es év, hiszen születésének, várossá válásának 90. évfordulóját ünnepelte. 1922. január 27-én a település akkori képviselő-testülete, a Belügyminisztérium 118.446/921. számú rendelete alapján, rendezett tanácsú várossá nyilvánította Salgótarját. Polgármesternek dr. Förster Kálmánt választották meg. Az évfordulók sajátja az, hogy mindig alkalmat nyújtanak az ünneplésre, s ugyanakkor a visszaemlékezésre, az összegzésre, a konzekvenciák levonására, s a jövő feladatainak körvonalazására. Az emlékévként zárásakor, visszatekintve a megvalósult programokra, a megjelent várostörténeti kiadványokra, a városkép megújulásához hozzájáruló beruházásokra, megállapítható, hogy Salgótarján méltóképpen emlékezett meg a jeles évfordulóról. A tájékoztató számba veszi az emlékévként legfontosabb történéseit, kiemelt rendezvényeit kronológiai sorrendben és az elmúlt hónapokban, az évforduló tiszteletére született helytörténeti, irodalmi munkákat és képzőművészeti alkotásokat.

A „Salgótarján 90 éve város” emlékévként előkészítése

A 2011. október 13-án megalakult „Salgótarján 90 éve város” emlékévként előkészítő önkormányzati munkacsoport 10 fővel, amely 6 ülést tartott. Elsődleges feladatuk volt az emlékévként megtervezése, az operatív feladatok megszervezése és az Emlékbizottság felé a döntések előkészítése.

Kiváló tervező munka eredményeként megszületett az emlékévként logója, amely megjelent az évfordulóval kapcsolatos önkormányzati dokumentumokon, írott és elektronikus sajtóanyagokban, a rendezvények helyszínén és a támogatott kiadványokban. Az emlékévként készült reprezentációs és ajándéktárgyak, amelyek nagy részén a logó is szerepelt, költsége 2012. évben 4.721 ezer Ft volt.

3100 Salgótarján, Múzeum tér 1.
Tel.: (32) 312-250, Fax: (32) 422-386,
E-mail: polgarmester@salgotarjan.hu

„Salgótarján 90 éve város" Emlékbizottság

A korábbi emlékévek hagyományai alapján emlékbizottság alakult a polgármester elnökletével. A „Salgótarján 90 éve város" Emlékbizottság alakuló ülését 2011. október 26-án tartotta meg. 23 tagja számos terület reprezentáns képviselője: a polgármesteri hivatal munkatársai mellett a civilszervezetek, az ifjúság képviselői, a zenével, tánccal, kultúrával, irodalommal, népművészettel, művészettörténettel, sporttal és környezettel, természettel foglalkozó szakemberek is részt vettek a munkában.

Az emlékbizottság feladatai közé tartozott az emlékévet előkészítő munkacsoport javaslatainak véleményezése, további programok megtervezése, a civil szervezetek által tervezett rendezvények megtárgyalása és bekapcsolódás az éves programok előkészítésébe. Az emlékbizottság 2013. január 27-i záróüléséig 4 alkalommal tanácskozott.

Az emlékév meghirdetése

A Közgyűlés 233/2011.(XII.15.) Öh. sz. határozatával az évforduló tiszteletére, a 2012-es évet emlékévvé nyilvánította, valamint döntött arról, hogy 2012. január 27-én megkezdődik a „Salgótarján 90 éve város" emlékév programsorozata, amely 2013. január 27-én fog befejeződni. Egyúttal elfogadta az évforduló öt, önkormányzati szervezésű, kiemelt rendezvényére tett javaslatot. Továbbá a Közgyűlés határozatában tájékoztatást kért az emlékév tervezett programjainak és rendezvényeinek megvalósításáról és a „Salgótarján 90 éve város" Emlékbizottság munkájáról.

Az ünnepi Közgyűlés

A Közgyűlés 2012. január 26-án ünnepi ülést tartott, amelyre meghívást kapott valamennyi képviselő és polgármester, aki a rendszerváltás óta Salgótarjánban tevékenykedett. Az önkormányzat az emlékévre készült, a város címerét ábrázoló arany kítűzővel ajándékozta meg a résztvevőket.

Az önkormányzat köszöntötte a várossal egy időben született, 90 éves lakosait is.

Az emlékév nyitórendezvénye

Az emlékév nyitórendezvényét a várossá nyilvánítás ünnepén 2012. január 27-én, a József Attila Művelődési és Konferencia Központ Színháztermében tartottuk. Az ünnepség keretében mutatták be „Fekete város, fehér lélek - Történelmi tükörcserepek Salgótarján életéből" című várostörténeti darabot. A programban a Vertich Színpadstúdió, a Nógrád Táncegyüttes, Simon Katalin és növendékei és a Dr. Feelgood zenekar működött közre, rendezte Susán Ferenc. A nagyszerű előadást február hónap folyamán a város tanulóifjúsága is megtekinthette.

A rendezvénnyel kapcsolatos költségekre az önkormányzat 2.500 ezer Ft-ot biztosított.

Várostörténeti kiállítás

Ezen a napon várostörténeti kiállítás nyílt a Nógrádi Történeti Múzeumban, amelynek megrendezését,

valamint a Salgótarján múltjáról készült DVD-ROM kiadását az önkormányzat 550 ezer Ft-tal támogatta. Az „Egy város születése - Salgótarján Förster Kálmán polgármestersége idején” című tárlatra az önkormányzat 1000 db belépőjegyet adományozott 100 ezer Ft értékben a salgótarjáni oktatási intézményeknek.

A Szerdatársaság - Irodalmi Kávéház programjai

A Szerdatársaság - Irodalmi Kávéház célul tűzte ki, hogy az emlékév keretében beszélgetéseken keresztül, hónapról hónapra feldolgozzák Salgótarján egy-egy művészeti területét. A 2012. február indított programsorozat megrendezéséhez az önkormányzat hozzájárulása közművelődési feladatok keretein belül, a Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. működési támogatásánál szerepeltek a költségvetésében

Hangversenyek a Váczi Gyula Alapfokú Művészetoktatási Intézményben

A Váczi Gyula Alapfokú Művészetoktatási Intézményben tartották 2012. március 29-én Dr. Ferkó Attila György „A völgyben” című, a 90. évfordulóra készült 9 tételű szvitjének ősbemutatóját. (Hangszerelte: Dr. Ferkó Attila György és Fekete Attila) Szintén a zeneiskolában 2012. március 30-án „90 év - 90 zene” elnevezésű rendezvénysorozat kezdődött. A várossá nyilvánítás kilencvenedik évfordulója alkalmából életre hívott, 9 részből álló koncertsorozatban felléptek a művészeti iskola tanárai és diákjai, valamint meghívott vendégek.

A programok megrendezéséhez az önkormányzat összesen 100 ezer Ft-tal járult hozzá.

Emléklap az érettségizőknek

Azok a diákokat, akik középiskolai tanulmányaikat az emlékévben fejezték be és tettek sikeres érettségi vizsgát, az önkormányzat emléklappal köszöntötte.

A Testvérvárosi Találkozó

Az emlékév programsorozatának kiemelt rendezvényeként Testvérvárosi Találkozót tartott a város önkormányzata 2012. május 17-20. között. Ez alkalomból vendégül láttuk a szlovákiai Besztercebánya, Losonc és Fülek, a lengyelországi Gliwice, a finnországi Vantaa, az olaszországi Vigarano Mainarda, a romániai Borsa, valamint a kínai Tongren városok delegációit.

A delegációkat színes programokkal várták a szervezők. 2012. május 17-én a küldöttségek Salgótarjánt és környékét ismerhették meg. Látogatást tettek a Bányamúzeumban, a Nógrádi Történelmi Múzeumban. Lovaskocsin bejárták Salgótarján és kilátogattak a Salgói várba.

A kínai delegáció első találkozására érkezett Salgótarjánba. A két városvezető sajtótájékoztatót jelentette be testvérvárosként való együttműködési szándékát. A testvérvárosi szerződéseket egy későbbi időpontban írják alá.

2012. május 18-án a Városháza dísztermében rendezett ünnepségen a város vezetői köszöntötték a küldöttségeket. A Nógrád Táncegyüttes műsora után a vendégeknek Salgótarjánról szóló filmet

mutattak be. A délután folyamán Ipolytarnóc és Hollókő nevezetességeit ismerhették meg a találkozó résztvevői, este pedig díszvacsorán gyűltek össze a Salgó Hotelben, ahol a polgármester megajándékozta a küldöttségeket az önkormányzat nevében. A díszvacsorán közreműködött a Salgótarjáni Vonós Kvartett, valamint Simon Katalin énekművész és Bélyei Lajosné hárfaművész a Váczi Gyula Alapfokú Művészetoktatási Intézményből. Az este népviseleti bemutatóval és tánc házzal zárult a Nógrád Táncegyüttes előadásában.

2012.május 19-én délelőtt, a Kakuk Lovasudvarban rendezett díjugrató versenyen vettek részt a testvérvárosok képviselői, ahol közel 50 versenyző küzdött Salgótarján Díjáért.

Délután a Fő téren szabadtéri folklór műsoron a testvérvárosok táncegyütteseinek mutatkoztak be. Fellépett a beszercebányai Maticiarik gyermek táncsoport, a borsai Colibri Táncsoport, a gliwicei Salake Táncsoport, a füleki Rakonca Ifjúsági Néptánc Együttes. A házigazda városból műsort adott a Savaria Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, a Hip Hop Break Team Egyesület, a Nógrád Táncegyüttes utánpótlás csoportja és a Havanna Táncstúdió.

Este a József Attila Művelődési és Konferencia Központ színháztermében Testvérvárosi Gálát tartottunk, ahol a testvérvárosaink delegációinak vezetői mondtak köszöntőt, illetve művészeti produkciókkal mutatkoztak be testvérvárosaink. Ezen az eseményen lett hivatalosan is testvérvárossá Salgótarján és a romániai Borsa. Városunk polgármestere és Stetco Cornel Remus, Borsa polgármestere testvérvárosi megállapodást írtak alá. Vasárnap fakultatív programként a küldöttségek részesei lehettek az I. Palócföldi Tánc ház Találkozó a Városi Sportcsarnokban. A találkozó alkalmából a Salgótarjáni Evangélikus Egyházközség finn testvérgyülekezetét fogadta. Programjukat hálaadó istentisztelet zárták.

A Testvérvárosi Találkozó megfogalmazott célja volt, hogy a Salgótarjással kapcsolatban álló települések küldöttei jó híret vigyék térségünknek, a város központjában tartott színes programokon mindenki együtt ünnepelhessen, különleges kultúrákat bemutatva a nagyközönségnek, ezzel is méltóképpen tisztelve a nógrádi megyeszékhely kilencven éves városi múltja és a városalapítók emléke előtt. Ez a programsorozat hozzájárult a testvérvárosi és baráti kapcsolatok elmélyítéséhez.

A Testvérvárosi Találkozó megrendezésének költsége 4.103 ezer Ft volt.

Az Országzászló Emlékhely avatása

Az emlékévi programsorozatának következő, kiemelt rendezvényeként 2012. június 3-án avattuk fel az Országzászló Emlékhelyet a Szent Imre-hegyen a Nemzeti Összetartozás Napján. A rendezvény keretében ökumenikus istentiszteletet és zászlószentelést tartottak az egyházak képviselői. Minden jelenlévő emlékképeslapot kapott ajándékba. A városi ünnepségen a Kodály Zoltán Tagiskola kórusa, a Zenthe Ferenc Színház és a Salgótarjáni Koncertfúvós zenekar működött közre.

Az önkormányzat elsődleges célja volt, hogy az egykori partizánemlékmű helyén, az elkövetkező

nemzedékek számára is örök érvényű alkotás szülessen. Ezért a magyar építészet egyik legkiemelkedőbb személyiségét, Makovecz Imrét kérte fel a tervek elkészítésére. A Kossuth-díjas építész tragikus halálát követően a megkezdett munka nem állt meg. Az emlékhely, tanítványa Szentesi Anikó építész (Paralel Építésziroda Kft.) tervei alapján készült el.

A megvalósítás költsége 14 680 ezer Ft volt.

A Hármashalom-kilátó íves, megvilágított városi címerrel díszített védfala, öleli magába az emlékhelyet és pompás panorámát nyújt Salgótarján déli részére. Középpontjában, 18 méter magasan, megvilágítva Salgótarján első, 1940. június 2-án felavatott országzászlójának másolata áll, többszörös jelképeként a város és az ország sorsát, történelmét meghatározó időknek.

Templombúcsún a Jézus Szíve Plébánián

Templombúcsún ünnepelték a zagyvapálfalvai Jézus Szíve Plébánia fennállásának 80. és Salgótarján várossá nyilvánításának 90. évfordulóját 2012. június 17-én. Az ünnepi szentmisét, melyet a Magyar Televízió 1-es csatornája élőben közvetített, dr. Stella Leontin nógrádi főesperes, mesterkanonok, címzetes prépost, balassagyarmati plébános mutatta be. A templom az egyházmegye és a város fő támogatásával, nagy összefogással, közadakozásból újulhatott meg.

A dr. Förster Kálmán Emléknep

Az emlékévé egyik kiemelt rendezvénye volt 2012. július 29-én a városalapító polgármester, dr. Förster Kálmán születésének 127. évfordulója alkalmából rendezett városi ünnepség. Ez alkalomból az önkormányzat felújította a „Kis” Fő teret (hrsz.: 3881/3.) és Dr. Förster Kálmán Emlékparkot alakított ki, hogy méltó módon őrizze meg az első polgármester emlékét. A munkálatok során megújultak a térburkolatok, az utcabútorok, a zöld területek, valamint ivókutak alakítottak ki és a megszépült tér díszvilágítást is kapott.

A „Kis” Fő tér felújítására az önkormányzat 26.647 ezer Ft-ot fordított.

A Közgyűlés 132/2012.(V.23.) Öh. sz. határozatával hozzájárult Buczkó György: Díszkút c. szobrának, annak felújítási és restaurálási munkálatainak elvégzéséig, a Salgótarjáni Városgazdálkodási és Üzemeltetési Kft. telephelyére történő áthelyezéséhez, valamint jóváhagyta Molnár Péter szobrászművész dr. Förster Kálmánról készített egész alakos szobrának felállítását a „Kis” Fő téren. Az alkotás kifejezi az utókor, a város közössége tiszteletét településünk első polgármesterének történelmi életműve és emberi, erkölcsi nagysága iránt.

A szobor kivitelezési költsége, valamint a Magyar Művelődési Intézet Képző – és Iparművészeti Lektorátusának szakértői díja összesen 15 197 ezer Ft volt.

A Közgyűlés egyidejűleg hozzájárult Tar István Fegyvert fogó munkás c. szobrának a Salgótarján - Baglyasalja városrészben található, a 909/1. hrsz-ú közterületen lévő Salgótarjáni Szoborparkba történő áthelyezéséhez a szobor állagromlása miatt, elismerve, hogy jelen állapotában is esztétikai,

kultúrtörténeti értéket képvisel. Ezt a munkálatot azonban forráshiány miatt nem végezték el.

A városi ünnepségen avattuk fel Dr. Förster Kálmán szobrát. Hálaimeit mondott Németh Judit református lelkész és Deme Károly evangélikus lelkész. A szobrot Varga András katolikus plébános szentelte meg. Az alkotást Vass Csabával, a Dr. Förster Kálmán Városvédő és Városszépítő Egyesület elnökével, Nándori Ferencnével, a Tájak Korok Múzeumok Egyesület Salgótarjáni Tagcsoportjának titkárával és a szobor alkotójával, Molnár Péter szobrászművésszel leplezték le. Ezen a napon mutattuk be Dr. Förster Kálmán emlékiratait tartalmazó könyvet. A hiánypótló forrásdokumentumot az önkormányzat 500 ezer Ft-os támogatásával, a Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet a Nógrádi Történeti Múzeum gondozásában adta ki.

Az ünnepség zárásaként Salgótarján város első közigazgatási tanácsnokának, Bodó Jánosnak leszármazottja, Bodó Kirchsteuer Attila köszöntötte az ünneplő közösséget, a város lakóit, majd a városnak ajándékozta azt a tablót, melyet egykor a dédapja kapott a képviselőtestület tagjaként. Ezt a tablót minden képviselő-testületi tag aláírásával látta el.

Az ünnepségen közreműködött a Salgótarjáni Koncertfűvös Zenekar, a Salgótarjáni Kamarazenekar és a Zenthe Ferenc Színház.

A 2012. szeptember 2-án megrendezett **4. Bányarém Fesztivál** programjai is csatlakoztak az emlékév rendezvénysorozatához.

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet várostörténeti játéka

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet több, nagy érdeklődésre számot tartó évfordulós kiállítása után, 2012. szeptember 12-én felhívást tett közzé várostörténeti játékokra és megjelentette „90 év – 90 kérdés” című kiadványát. Az eredményhirdetést 2013. január 24-én tartják.

A „Gyermekek Jogainak Hete” - az emlékév jegyében

Tizenhatodik alkalommal szervezte meg az önkormányzat 2012. november 20. és 23. között a „Gyermekek Jogainak Hétét”, amelynek mottója a várossá válás évfordulójához kötődött „Kilencven év után és előtt” címmel. Az önkormányzat játékos formában kereste a választ a fiataloktól arra, hogy ők milyenek látják a várost? Milyenek képzelik a jövőt? Mit várnak a várostól, és mit hajlandóak tenni a városért? A programsorozatban helyt kapott több előadás, pályázat, kiállítás, vetélkedő és sportrendezvény, valamint a „Fiatalok Fogadóórája” című népszerű rendezvény.

A programok megrendezéséhez az önkormányzat összesen 115 ezer Ft-tal járult hozzá az ifjúsági alapok előirányzatból.

Adventi Sokadalom - századfordulós hangulatban

Karácsonyt megelőzően, 2012. december 21-én a salgótarjáni civil szervezetek, a városi kulturális intézmények és az önkormányzat Adventi Sokadalomban ünnepelte közösen a város polgáraival az év

legszebb ünnepét. Korhű, századfordulós hangulatban megrendezett program is csatlakozott az emlékévhöz.

Az intézmények és a civil szféra emlékévi programjai

A „Salgótarján 90 éve város” emlékévi programjainak lebonyolításában részt vettek a városi és megyei fenntartású intézmények, valamint civil szervezetek, művészeti együttesek. A rendezvények megvalósításának támogatására az önkormányzat 2012. évi költségvetésében a közművelődési feladatok előirányzatán belül, a „Salgótarján 90. emlékévi” soron, 6.000 ezer Ft-ot különített el. Az emlékévi kapcsán megrendezett programok száma közel 100 volt. Az önkormányzat, a 2013. január 27-i zárórendezvényt is beleértve, 6 kiemelt rendezvényt tartott. Emellett összesítve 20 előadás, 20 kiállítás, 9 hangverseny, 8 vetélkedő, 8 ifjúsági rendezvény, 8 teljesítmény-, emléktúra, sportrendezvény, 7 könyvbemutató, 4 kiírt pályázat, 3 kórustalálkozó, 2 konferencia, 2 az évfordulóhoz kötődő, színházi előadás és 1 rockzenei koncert színesítette az emlékévi programsorozatot.

Programok 2013-ban

A Szerdatársaság - Irodalmi Kávéház programja keretében mutatják be 2013. január 23-án a START 20:10 Salgótarjáni Alkotóműhely képzőművészeti katalógusát „90 év – 9 név” címmel.

2013. január 27-én „Ajándék Salgótarján várossá nyilvánításának 90. évfordulójára” címmel kiállítás nyílik a József Attila Művelődési és Konferencia Központban Birkás Babett képzőművész alkotásaiból.

A kiállítás megrendezéséhez az önkormányzat 200 ezer Ft-tal járult hozzá.

Az emlékévi zárórendezvénye

2013. január 27-én tartjuk a Salgótarján várossá nyilvánításának 91. évfordulója és az emlékévi zárása alkalmából rendezett városi ünnepséget. A városi díjak átadását követően mutatják be a „Kincses Nógrád” című színpadi játékot (rendező: Susán Ferenc). Az előadás a nógrádi tájhaza folklórijából és irodalmából merítve mutatja be a palóc gondolkodásmód és érzelmvilág jellegzetes vonásait. Közreműködik a Zenthe Ferenc Színház és a Nógrád Táncegyüttes. A 2013. évi költségvetés elfogadásáig terjedő átmeneti időszak gazdálkodásáról szóló rendelettervezet alapján a várossá nyilvánítás évfordulója és a hozzá kapcsolódó rendezvények megvalósításához 2.900 ezer Ft költségvetési forrás használható fel. Továbbá a „Salgótarján 90 éves” logóval ellátott emlékérem gyártásával kapcsolatos költségek finanszírozása érdekében 900 ezer Ft összegű kötelezettségvállalásra kerülhet sor.

Az önkormányzat emlékévhöz kapcsolódó rendezvényeinek lebonyolítási költségei, a közművelődési feladatok keretein belül, a Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. működési támogatásánál szerepeltek a költségvetésében.

Kiadványok

Az emlékév kapcsán megjelent és az önkormányzat által támogatott kiadványok összesítve, a következők:

1. A „Város született... Salgótarján 90 év – 90 kép” című könyv (*POHIV*: 1.813 ezer Ft);
2. „A salgótarjáni országzászló(k) története” című kötet (*közművelődési feladatok*: 400 ezer Ft);
3. „Rebbenő madár” című Marschalkó Zsolt emlékkötet (*közművelődési feladatok*: 100 ezer Ft);
4. „Városmegismerő, templomjáró túra” – Salgótarjáni Tájak Korok Múzeumok Klub Egyesülete (*általános tartalék*: 50 ezer Ft)
5. A START 20:10 Salgótarjáni Alkotóműhely képzőművészeti katalógusa „90 év – 9 név” címmel (*közművelődési feladatok*: 250 ezer Ft);
6. „Hó volt – hol nem volt. Sísport Salgótarjánban.” című kötet (*2013. évi költségvetés*: 850 ezer Ft).
A Nógrádi Történeti Múzeum gondozásában:
7. „A város előtt” konferenciakötet;
8. „Salgótarjáni pillanatképek 1922-1944” DVD-ROM;
(a 7. és 8. sor a várostörténeti kiállítással együtt - *közművelődési feladatok*: 550 ezer Ft)
9. „Dr. Förster Kálmánnak, Salgótarján város első polgármesterének visszaemlékezései” című forrásdokumentum (*közművelődési feladatok*: 500 ezer Ft).
10. Az Öblösüveggyár megalapításának 120. évfordulója alkalmából gyártörténeti DVD kiadása.
(a konferencia megrendezésével együtt - *közművelődési feladatok*: 200 ezer Ft)

Az önkormányzat, Salgótarján polgáraival együtt, méltó módon szeretne volna megünnepelni az emlékévet. A létrehozott tárgyiasult és szellemi értékek, az emlékév eseményei, eredményei igazolták a kultúra közösségformáló erejét. A programok, versenyek révén észrevétlenül került előtérbe a közösséghez tartozás és a város iránti felelősség. Hiszen ez a város nem csupán az életterünk, hanem az otthonunk is, amely igazából csak a kollektív élményeink során, bennünk és általunk válhat megtartó közösséggé.

Tisztelt Közgyűlés!

Kérem a Tisztelt Közgyűléstől a tájékoztató szíves tudomásul vételét!

Salgótarján, 2013. január 18.

Székyné dr. Sztrémi Melinda
polgármester